

ERMENİ HAYALLERİNİN SON BULDUĞU TOPRAKLAR CILICIE - PULLARI

KISIM VIII - Uçak postaları – “Poste Par Avion”

1920 yılının haziran ayı başlarında, Kuvai-Millie ve milis kuvvetler Adana’da bulunan işgal merkez karargahı ile çevre il ve ilçelerde bulunan garnizonlar arasında haberleşmeyi sağlayan telgraf hattı ile Adana-Mersin, Toprakkale, Adana –Halep-İskenderun tren hattını kestiler. Bu durumda Merkez karargahının tüm haberleşme ağı yok olmuş oldu. Bunun Üzerine temmuz ayında (14 temmuz 1920) a Albay Bremond’un sekreteri Yarbay Georges de Perrien garnizonlar arası haberleşmeyi ve posta akışını sağlamak için Askeri uçakların kullanılacağı bir hava postası hattı kurulması emri verdi.

Bu hat Fransa’dan yollanan postaların Adana’ya Adana’dan da yollanan postaların da gerek Fransa’ya, gerekse çevre bölgelerdeki garnizonlara taşınması için kullanıldı. Bu hat Kuvai-Millie kuşatması sona erene kadar hizmet verdi.

Bu posta hizmeti için özel olarak hazırlanan (Tahtadan oyularak yapılan bir damga) ve üzerinde “POSTE PAR AVION” ifadeleri bulunan özel bir damga kullanıldı. Bu damga posta merkezlerinde mektup üzerinde bulunan pullarının (Cilicie pullarının) üzerine ikinci bir sürsarj gibi vurularak uygulanmaya başlandı.

Bu kuşatma altında yapılan uçuş sayısı ile ilgil değişik teoriler vardır.

1. teori : Aero philatelic news 1951/2 ve “philatelite Belge- fransızca” de yayınlanan teoriye göre 16 ve 19 Temmuz 1920 tarihlerinde olmak üzere toplam 2 kez Adana – Halep Arası uçuş yapılmış (posta amaçlı) ve bu uçuşlar Adana-halep tren yolunun tekrar açılmasından sonra son bularak ,bu amaçla yapılmış damgalar 30 haziran 1920 de imha edilmiştir
2. teori : l’Echo del la Timbrologie 15 haziran 1939” tarihli yazısı ve Opal şubat 2002 yılı çevirisine göre kuşatma sırasında toplam 5 kez uçuş gerçekleşmiştir. Bunlar tarih sırası ile şöyledir
İlk uçuş ;16 Temmuz Adana’dan Mersin’e
İkinci uçuş; 29 Temmuzda Adana’dan Halep’e ve oradanda Beyrut’ta.
Üçüncü uçuş; 17 Ağustosta Adana’dan Mersine yapılmıştır.Mersine ulaşan ve Fransa’ya gidecek postalar Amiral de Bon emri ile Mersin limanında beklemekte olan gemilere yüklenmiştir
Dördüncü uçuş; 23 Ağustosta Adana’dan Mersine yapılmış ve Mersine ulaşan ve Fransa’ya gidecek postalar Mersin limanında bulunan savaş gemisi Waldeck-Rousseau ya Amiral Mornet emri ile alınmıştır.
Beşinci uçuş ;28 Ağustosta Adana’dan Mersine yapılmış ve Mersine ulaşan ve Fransa’ya gidecek postalar Mersin limanında bulunan savaş gemisi Waldeck-Rousseau alınmıştır.
Bunlar haricinde 14 ağustos günü yapılması planlanan uçuş Turk kuvvetleri tarafından uçak havalanmaya çalışırken,uçağın vurulması sureti ile engellenmiştir.

Bu hizmeti veren posta servisi kayıtları SADECE ASKERİ mektuplar için (Askeri postalar tahahütlü ve bedava taşınmıştır) tutulmuş,sivil ve özel mektupların kayıtları tutulmamıştır.Askeri

ERMENİ HAYALLERİNİN SON BULDUĞU TOPRAKLAR CILICIE - PULLARI

mektuplar için bu damganın uygulanmadığı varsayılmakta,sadece ücret karşılığı taşınan sivil mektuplar için bu damganın kullanıldığı düşünülmektedir.Bu yüzden bu tip damganın kaç mektupta kullanıldığına dair kesin bir sayı yoktur.Ama o günün koşulları ve tek pilotlu “pır-pır” uçaklarla en fazla bir sefrede 50-75 adet postanın taşınabileceği varsayılırsa ,toplam mektup sayısının 200-300 adeti ,bu mektuplar içersindeki sivil mektupların (damganın kullanıldığı) 30-40 adeti geçmiyeceği düşünülmektedir.

Bu damganın hangi pullarda kullanıldığı da bir tartışma konusudur.Bu konuda yapılan bir çok yayın bu damganın sadece 2 adet pula (Kalın çizgil OMF- cilicie pullarına CL10-2-6 ve -7, Mayo 167,168) uygulandığını belirtirken ,Mayo kataloğunda 4 adet ince çizgili OMF-cilicie puluna da bu damganın uygulandığını belirtmiştir.

Damga ile tartışmalar bununlada sınırlı kalmamış, ”Le belge Philatelite” J.Le.Pileur imzalı yazıda (tarih bilinmiyor) ,İlk uçuştan 1 ay sonra ikinci kez Adana’dan Halep’e bir uçuş daha yapıldığını,fakat kullanılan ilk damga imha edildiği için yeni bir damga yaptırıldığını ve bu damganın da değişik 4 adet pulda (İnce çizgili OMF-cilicie,Mayo’nu kataloğunda belirttiği pullar da) daha kullanıldığını belirtilmiştir.

Buna karşın Treodore Champion 1934 yılında yayınladığı Air Mail kataloğunda, üçüncü bir uçuşun (Adana-Halep) gerçekleşmediğini,buna karşın 2.bir damganın yapıldığını ve elde bulunan bazı pullara ,koleksiyocuların talebi doğrultusunda uygulandığını (sadece pul üzerine-zarf üzerindeki pullara değil) iddia etmektedir.

Bu pulların gerçeği ile sahtesini ayırt etmek veya gerçeğine ait bir referans oluşturmak için bugüne kadar bir çok çalışma yapılmış fakat o çalışmaların hiçbirinde gerçek damgalı zarfa ulaşamadığı için kesin bir referans elde edilememiştir.Gerçek damgalı zarflar çok nadirdir (30-40 adet olduğu tahmin edilmektedir.).Ayrıca bu tartışmalar eşliğinde bir otoritenin gerçek dediği pula diğer bir otorite sahte diyebilmektedir.

Diğer bir otoritenin belirttiğine göre gerçek damganın haricinde Adana ve Paris’te sahte damgalarda yapılmış ve bunlar genellikle pulların üzerine uygulanarak yüksek fiyatlara koleksiyonerlere satılmıştır.Ama unutulmamalıdırki bu damga gerçekte sadece zarfa yapışılı pullara uygulanmıştır. Çoğu uzman bu pulların damgasız olarak mevcut olmadığını,sonradan sahte yapıp damgasız pullara uygulandığını söylüyor.Çünkü bu pullar diğer sürsarjlar gibi önceden pula uygulanıp bu pulun zarflara yapışması sayesinde oluşmamış.Cilicie pulları zarflara postayı gönderen şahıs tarafından yapıştırılmış ve ücreti ödenip posta memuruna teslim edilmiş posta memuru daha sonra bu mektuplara elle bu damgayı vurmuş.ayni bir iptal damgası gibi.

ERMENİ HAYALLERİNİN SON BULDUĞU TOPRAKLAR CILICIE - PULLARI

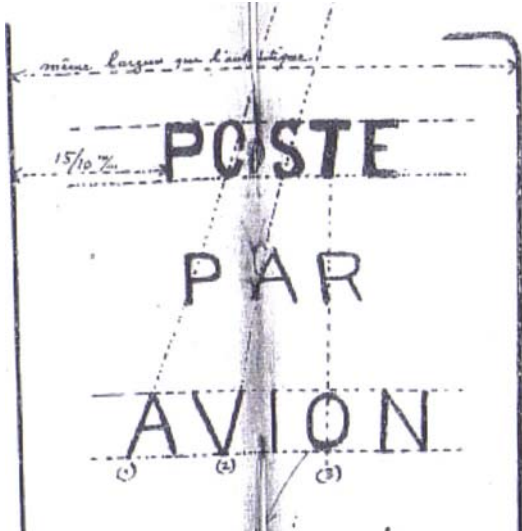
Sahtesi ile gerçeğini ayırt etme çalışmaları sırasında aşağıda şekilleri verilen çizimler ve ayırt yöntemleri geliştirilmiştir.

Gerçek olan Damga özellikleri

- Damganın köşeleri yuvarlaktır (belli bir yarıçapta)
- Damganın tüm genişliği 19.4 mm dir
- AVION yazısının "A" harfi sol kenara 0.7 mm mesafededir
- PAR yazısındaki "A" harfinin ayakları aşağıdan 2.9 mm uzaklıktadır
-

Paris yapımı sahte damganın özellikleri

- Damganın köşeleri orjinaline göre daha diktir.(yarıçap azdır)
- Damganın tüm genişliği 19.4 mm dir.Orjinali gibi
- "POSTE" yazısının "P" harfi sol kenara 1.5mm uzaklıktadır
- "AVION" yazısındaki "O" harfi diğer harflerden daha ufaktır.
- Yazılar orinale göre daha geniş ve damga renki grimsidir

ERMENİ HAYALLERİNİN SON BULDUĞU TOPRAKLAR CILICIE - PULLARI

Adana yapımı sahte damganın özellikleri

- Damganın Köşeleri diktir.Kareye yakındır.
- Damga genişliği 20.2 mm dir.
- "AVION" yazısının "A" harfi sol tarafa 1.3 mm uzaklıktadır
- "PAR" yazısındaki "A" harfinin ayakları yerden 2.4 mm uzaklıktadır
- Damga rengi grimsi veya mavimsidir.

Sahteleri ile gerçeğini ayırt etmek için geliştirilen diğer bir yöntem ise milimetrik kağıt (mesh) kullanmaktır.Aşağıda bu yöntem kullanılarak ayırt edildiği ve sağdaki pulun sahte soldakinin ise gerçek olduğunu belirten bir resim sunulmuştur.Burada "POSTE" yazısındaki "P" harfinin konumu ve "O","R","V" harflerinin şekilleri/formasyonları/tipleri ayırt etme yöntemi olarak kullanılmaktadır.

Bu pullarla ilgili diğer bir tartışma konusu ise pulların valörleri ile ilgilidir.Bu damga 2 ve 5 kuruşluk pullara uygulanmıştır.Niye özellikle 2 ve 5 kuruşlara uygulandığı hakkında kesin bir bilgi yoktur.O günün koşullarında hava taşımacılığı posta ücreti 2 ile 5 piastre olabilirmi?.yada eldeki stoklarda bu pullardan çok sayıda vardı da, onun için mi bu pullar kullanıldı? Malesef bu iki tez içinde herhangi kesin bir bilgiye bugüne değin ulaşamamıştır.

ERMENİ HAYALLERİNİN SON BULDUĞU TOPRAKLAR
CILICIE - PULLARI

TİP 12 - El baskısı (POSTE PER AVION) damgası. (Fransız pulları üzerine)

Pul No	“Mayo” katalog no	Sürsarj Adeti	Osmanlı pul no (Pulko)	Açıklama (değer ve renk)	Yıl ve seri
CL12-1	A191	Bilinmiyor	Yok	15 c üzerine 2 piastres Yeşil	Fransız Semeuse pulu
CL12-2	A192	Bilinmiyor	Yok	40 c üzerine 5 piastres kırmızı	Fransız Merson pulu

